

మన వయస్సు

1624

11,0

అగ్రాధి

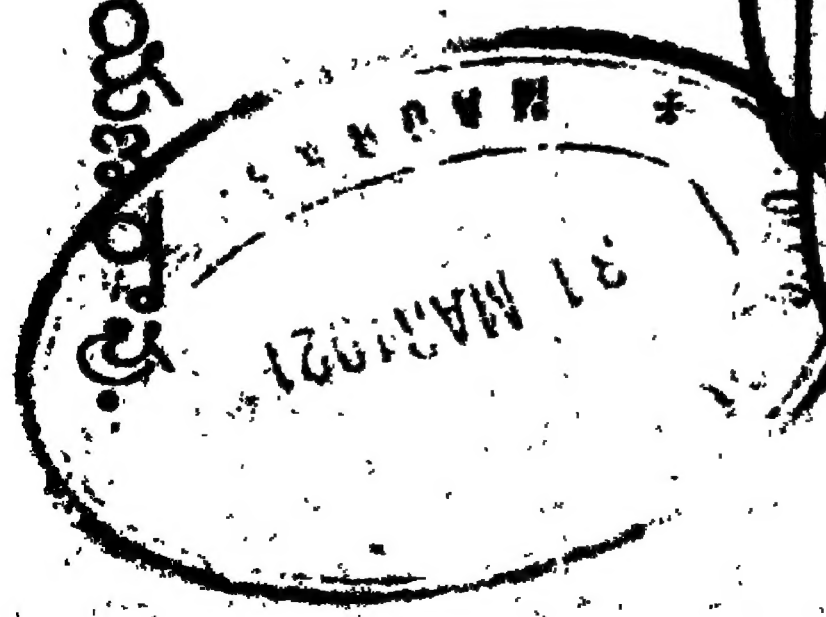
విశాఖ పబ్లిషింగ్

కంఠం

3వ భాగం ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర

౧/౫

అంబేద్కర్ యొక్క దౌత్య పరిశీలన

అంబేద్కర్ దేశం అర్థిక పరిస్థితి, పరిశోధనా గ్రామం, రమ్య
పరిశోధనా గ్రామం గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం, పరిశోధనా గ్రామం
పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం
పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం

1-8-0

అంబేద్కర్ దేశం (పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం)
పరిశోధనా గ్రామం

1-4-0

అంబేద్కర్ దేశం (పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం)
పరిశోధనా గ్రామం Merchant of Venice ను

0-12-0

అంబేద్కర్ దేశం (పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం)
పరిశోధనా గ్రామం

0-12-0

అంబేద్కర్ దేశం (పరిశోధనా గ్రామం పరిశోధనా గ్రామం)
పరిశోధనా గ్రామం

0-4-0

సువరమంజరి. ౧

డా. సుభ వ ము.

(ఈ శ్లో ర మ కు ట ము.)

కొవ్వూరు ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయాధ్యక్షుడగు
తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావుచే

రచియుంపబడినది.

2000 ప్రతులు.

ప్రథమ ముద్రణము.

వెల 0—4—0

కీర్తిక.

ఈపద్యములు నేను వ్రాయుటకుఁ గలకారణము స్వవిషయమునకుఁగలిగి, 14, 15 పద్యములను బటిపాఠకులకు విశదముకాఁగలదు. ప్రసంగము వచ్చినప్పు డీపద్యములలోఁ గొన్నిటి నప్పుడప్పుడు పదుగురియొదుటఁ జదువుట తటస్థించెను. వారందఱును దీనినిఁ బ్రకటించిన లోకలోపకారముగ నుండునని నన్నుఁ బోత్సహింప నైకశతకము వ్రాసి ప్రకటించితిని. మొన్నటి మహాశివరాత్రి పుణ్యకాలమున దీనిని యథా

విధిగాఁ గొవ్వారెయందలి చోళేశ్వరుని కంకితమునర్పితిని. దీనియందు
 విశేషముగా వ్యవహారభాషనే పాధువుచేసి వాడితిని. అందుఁ గొన్ని
 చోట్ల చిన్నయసూరి యొప్పని ప్రయోగములు కొన్ని వ్యవహార
 సమ్మతములుగను దదితరలాక్షణికుల మతముననుసరించిసాధువులుగను
 నున్నవానినిఁగూడ సందర్భము ననుసరించి యర్థశక్తి వలసినంత నిలుచు
 ననుతలంపుతో “ అందుకు, ఇందుకు, జన్మ, చేతుకు, ఒళ్ళు ” మున్న
 గువానిని వాడితిని. లడలకుప్రాసచేసితిని. ఆంధ్రకవిత్వమున ఛందో
 విషయమైన కట్టుబాటులు నానాటికి వృద్ధియై కవిత్వమునకు బ్రధాన

ముగు భావవ్యక్తికన్న శబ్దవ్యక్తికిఁ బ్రాముఖ్యముగఁ దశపట్టిపడి. వీని
నించుక సడలించి ప్రాధాన్యమునకుఁ హనిలేకుండఁ బ్రవర్తించుట పద్య
వాఙ్మయమునకు శ్రేయోదాయకము. అంధవ్యాకరణ మసమగ్రముగ
నున్నది. అక్షాంత పండితమండలి చేరి నివారణచేసినఁగాని కవులకుఁ సరి
యైన సాహాయ్యముచేకూరదు. నాయాయభిప్రాయముతోఁ జీకీభవింపని
వారు దీని మొకభిన్నమతముగ నంగీకరింతురుగాకయని వమ్ముచున్నాఁ
డను. ఇందలి మాతృదేశప్రశంస పస్త్రుతకాలాన్మసారి. ఈగ్రంథమచ్చ
గుచున్నకాలమున దీనిని దయాపూర్వకముగ లోపాలోపముల సరి

చూచిన బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమద్వైకూటాధ్యాయ కల్లూరి వేంకటరామశా
స్త్రిలుగానికి కృతజ్ఞతావందనములను సమర్పించుచున్నవాడే.

కొవ్వూరు	}	విద్యజ్ఞనవిధేయుడు,
గోదావరీతీరము		తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు.
12—3—21		

విద్యానిలయుక్తదాశాల, రాజమహేంద్రవరము. 1921

శ్రీరస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

లోకానుభవము.

ఉ. శ్రీయును వాఙ్మయుఁ గల్గిసి యెంత పసింపఁగ ముక్తి చేకుఱన్
సాయము సేయుశక్తిఁ గన సాధనమై మెలఁగంగ నిర్వరున్
నీ యమలాంఘ్రి సేవకయి నిశ్చలభక్తి యెసంగ నెమ్మదిన్
జేయఁ గదయ్య దురతుల యెంతకుఁ జేర్చకుమయ్య యీశ్వరా ! 1

లో కా ను భ వ ము

2

ఉ. తెల్లి ! సరస్వతీ ! నిను సదా భజియించెడువారి క్కాత్మ రం
జిలుటెగాని చింత దరిజ్జేరంగవచ్చునె నెచ్చునే మనం
బులము పల్లవించు జగదుజ్వలక్తి లభించు మోక్షసం
పల్లతవృద్ధిగాంచు; ప్రతిభారతి సత్కవితాప్రభావతీ !
.మూర్త్యుదేశస్తవము.

2

చ త్త మహిమంబు గోల్పడినల్లికి భారతభూమతల్లికి
దనతనయుల్ మహానీన్నతిని నాగరకర్మము లోకమెల్ల నే
ర్చిన దినముల్ స్మరించి విలపించి కల్పశించిన కల్పవల్లికి
గొనముల పాలవెల్లి కివిగో కయిమోచ్చు లొనర్తునీశ్వరా.

3

ఉ. చల్లనివెన్నెలల్ కనులు చల్లగ నుండెడిపైరుపంటలున్
 మెల్లన వీచు వాయువులు మేలిమిబుగరు రత్నరాశి రం
 జిల్లెడుశైలముల్ విమలజీవనమిచ్చు నదీహదంబులు
 త్ఫలస్థుమద్రుమంబులును ముద్దులు గుల్కెడుతల్లి నెంచెదన్. 4

కవితాప్రశంస.

చ. కవనములల్లి నీమహిమ. గాడులబోసిరి తొంటి సత్కవుల్
 ప్రవిమలదృష్టి గన్గొని; భవన్మహిమల్ చవిజూచి యచ్చటన్
 గవనము గూర్చువారలకుఁగాఁకె గురూత్తము లాకవీశ్వరుల్
 స్తవమొనరింపఁగావలదె సత్కృతికర్తల వారి నీశ్వరా. 5

చ. కవి కొలగాడు కావ్యములు గాడెలు, కుంచము వానిబుద్ధి యా

భువనము పంటకల్లమట్లు బ్రోవగురాసులు నీవిలాసముల్.

ఎవరెవ రెంతగొల్తురది యెక్కును గాడెలకైత గొల్చినన్

కవికి దరబె రాశి కడఁగానఁగ, దానిఁ గదల్చ నీశ్వరా. 6

చ. కవితయనంగ పద్యములు గద్యములున్ రచియించుటానె భా

వవిటసనంబు లోకహితవర్తనమున్ బచరింపజేసి క

వవకును నద్దమెట్లట్లుల గ్రంథ చమత్కృతి నేర్పుపెపునన్

బ్రవిమలవస్తుత్తమును భాసిలజేయుట కాక యీశ్వరా. 7

ఉ. ఎన్నక శబ్దజాలృ ఘటనే క్రియ సుండగఁ బోలునో యటుతో
 పన్నుపడన్యలెన్; సరిగ భావము లొక్కటి వెన్న-నెక్కడు
 త్పన్నము గావలెన్ నవనవస్ఫురణల్ విబిసిల్లగావలెన్;
 విన్న నదే విసన్యలె కవిత్వముట చనిషింప నీశ్వరా.

8

మ. కవనంబెల్లను నీదుసృష్టియె జగత్కావ్యంబుసర్వంబు నీ
 కవనంచే యది విప్పిచెప్పఁ దెలియంగానైన లేడెవ్వఁడున్
 ఎవఁడే నచ్చట నొక్కఁ డిచ్చట నొకం డేయరమెనా తీసితా
 నవి కల్పించితి నంచు గంతులిడు కావ్యాల్లివ్వయె యీశ్వరా

9

లో కాదు భవము

6

చ. జగమొకపుస్తకం బచటఁ జాలగనున్నవి సాతముల్ పతిం

• పగ నవ రెన్ని చెప్పినను వ్రాసిన నందునఁజేర్చినట్టి నే
సుగతికిఁ ద్రోవ దురతికిఁ జొప్పును గన్నులు నందె యెవ్వరే
పగిదిని జూతురో యటులె పైకిని జెప్పుచునుందు కిశ్వరా.

10

చ. నిరతిము నిన్నె పట్టుకొని నేర్వగనుండెనువారు సత్కవుల్
దొరికిన కావ్యశాస్త్రముల ధోరణినుండెనువారు పండితుల్
ఇరువురిలోన జట్టజేర మెవ్వరితోడను నీకు నెక్కడ
పరుసనుజేరు పోడ నను వాంఛితసిద్ధిఁ జేయు మీశ్వరా

11

ఉ. పండితులెల్ల సత్కృతులభావములన్ గ్రహించి వానితో
 నుండెడువార లందుఁ గలయొప్పును దప్పును గూడఁదీసి లో
 నుండు రహస్యభావముల నోనిమిఁతో విడఁదీయుచుందు రా
 పండితసత్తముల్ కవులపాలి మెఱుంగులవల్ల లీశ్వరా

12

స్వవిషయము.

ఉ. గుట్టనుమట్టు దెల్పెదను గొంకక స్వానుభవంబు సర్వ మి
 ట్టనకుండఁ గుఱతయు రహస్యము నీకడ దా, పకుండ నీ
 కట్టిడి తోడనేమియని గాసిలఁదోయఁగ రాకుమయ్య యే
 పట్టన నన నీవె పరిపాలన నీతుగదయ్య యీశ్వరా.

13

ఉ. భావము లేడనేడను ప్రపంచము సర్వము సంచరించు, నే

జీవియె యవ్యూహమున నెక్కుడుగా మడినాటుచుండు, నా

భావములం గ్రహించి సరివారలకు నిశ్చదీకరింతు; నీ

పావనామమున్నిలిపి పద్యశిరోమః శాగ నీశ్వరా ! 14

చ. విసివి యనిత్యసౌఖ్యముల వేసరి శాంతిఁ గనంగలేక నీ

దైసకు మరల్చినాడ మది దిక్కిఁడ నెక్కడలేక నీపయిన్

గపిమసిలేనిభక్తి యెసఁగన్ గృహిణీయఁ దలంతు నీకృపా

హాసరముచేతఁగాక యొక పట్టున నిల్చునె యద్ది యితాశ్వరా. 15

ఉ. చిత్తులు జుక్కుపీకట్టి చిత్తము తీర్చి నెఱుఁగువేళ, ని
 న్నొక్కపడిఁ న్నొరించి మది నుంచి జపించిన నంతఁపవే
 యొక్కడిచిక్కు లక్కడ నె యెన్నగఁరాని నుఖంబుచేరి కై
 పెక్కదె యంతరంగ మింక నేతలఁపుకొ జొరకుండ నీశ్వరా. 16

ఉ. పుట్టుటలెల్ల గిట్టుటకై పోయినవెన్నఁ జనుఁడు పిల్చినీ
 పుట్టుకకుఁ బ్రయోజనము పొందితె పుణ్యసమృద్ధి గాంచితే?
 పట్టుము చూతమన్న నిలువక బడికిఁ త మటన్న నంక యే
 పట్టున నిల్వయుండునన వ్రక్కలగుకొ విన గుండె లీశ్వరా! 17

అనుతాపము.

- ఉ. కన్నటు పంది పిల్లలను గాంచితి బిడ్డల పెక్కుమంది గో
గొన్నది యెల్ల నింట సమకూరిచి కూర్చితి నెల్ల యర్థముల్
ని నైఱుంగంగ్ వైతి నదె నిత్యమటంచు దలంచుకొంటి నే
మన్నను నేమిలాభమని యయ్యము నెద్ద వచింతు నీశ్వరా! 18
- ఉ. కన్నులుగప్పి యన్యులను గానిపనుల్ వెయివేలుసేపితిన్
ఎన్నితి వాని నెన్నడును నెవ్వరునుం గననేరరంచు న
న్నన్న ! ప్రమాదమయ్యె గద యారయ నైతిని లోకచక్షునిన్
గన్నటునంటివాని నిను గావర మేమని చెప్ప నీశ్వరా! 19

- ఉ. ఈశునిఁ గొల్వొందురు రమేశుని భక్తి భజింపుమందు ర
 శ్రీశునిఁ గొల్చొద్దప్పిన రతీశునిఁ గొల్పును గాని యింకనే
 యీశునిఁగూడఁజూడ దిదియేమిదురంతఁమొ పాడుబుద్ధిపై
 యాశయె లేదు; లేదు పరమాత్మ గలండనుచింత యాశ్వరా! 22
- ఉ. ఆపదవేళ మ్రొక్కిడుదు రందఱుగూడను దైవమంచు నీ
 కోపినమట్టు కష్టయిన నుల్లము నీపయి నిల్పనేర్తురే,
 యాపని దీనినంతటనె యాపలుకైనను రాదు జిహ్వాకుఁ
 కాపురుషుల్ కృతజ్ఞులను గాంతురే స్వప్నము నందు నీశ్వరా! 23

- ఉ. కామవికార మొక్కపరి గాటముగా మది నాశునేని ని
కేమియుఁ గన్ముగన్పడదు హేయముగాఁ గనుపించు సర్వమున్;
ఏమొగమైనఁ గన్పడెడు నింపుగ; మోహము కన్ముగబ్బినన్
నేమము లన్నియు న్నడఁచు నిల్వదు చిత్త మొకింలియూశ్వరా. 26
- ఉ. నీతికి నిల్చియొక్కో యవివీతులొనర్పరు లోకమందు; నీ
భీతినిజేయమానుదురె? వెట్టిసుమయ్య స్వలాభమబ్బినన్
నీతియు పాపభీతియును నిచ్చునె యష్టగ లోకనిందకున్
భీతిలి రాజదండనకు బెగ్గిలి సేయరుగాని యీశ్వరా! 27

చ. గడియకుమీదవచ్చెడిది గాంచగనేరఁడు లోకమంతయుఁ
గడనయెనర్థి నెంచు గలకాలము నీభువి నిల్చునట్లు లి
వ్వుడొ యికనో గుటుక్కుమని పోయెడు గ్రుక్కెడుప్రాణ మప్పుడీ
గడనలు కూడవచ్చు నెకొ కాంచుడు వచ్చెడుదాని నీశ్వరా! 28

చ. భనమును సంగ్రహింప నతిదారుణకృత్యము లాచరించు దు
రసులు పరోపకారకృషి సాగెడుపట్టున నీతు తెన్నియో
కనఁబఱుపంగనత్తు కెఱుగాని దెదో యొక టడుచెప్పి యా
పనిగడతేర్చిపోదురు నెపంబు పుంబునకుండ నీశ్వరా! 29

మనుష్యప్రకృతి.

ఉ. నేరుపవత్తురన్యులకు నీతుల నెన్నియొ యొక్క-పేనియున్
లేరొనరించిచూపఁగను లెమ్మనుదాఁకనె కాని లేచిన్
రారొక్కరున్ బిరుంద నయినం బనిసేయఁగ లోకమెల్ల వా
క్కురుల కార్యభీరువుల కూటమియై విలసిల్లు నీశ్వరా ! 30

ఉ. చచ్చెను జచ్చె నంచును విచారమునొందెద రెంతో వింతగా
చచ్చుట వింతయే? తెలిసి చావు నిజంబని చావట్లుగా
నిచ్చులు సంపరించి గమనింపక పోవుట వింతకాని; యీ
చచ్చుట పూముటల్ దెలిసి చావనిచేతలు సేయ నీశ్వరా ! 31

అలోకానుభవము

ఉ. ఆరయలేము చేకుతెడు నట్టిశుభంబులు మాకు మేము నీ
వారని చేసినట్టి శుభమైన శుభంబుగ నెంచలేము, మా
కోరిన దానికన్న సమకూర్చెడి దీవు ప్రశస్తమెప్పుడు
నేరము బాగునో నెఱుంగ; నేర్తుమె నిన్నెఱుంగనిశ్చరా! 34

చ. ఒకస్థితి లభ్యమైనదని యూరక యుండదు చిత్త మంతతో
నికమోకదానికై పరువులెత్తు లభించిన నద్దినూడ వే
త్తోకటికి జేయినాచు మది కూరట లేదల మేరువబ్బినక
సుకమిక నెట్లుపొందు మనుజుండు వశంపదు డాశ కిశ్కరా! 35

చ. మనుజుడు తా స్వతంత్రుడని మాటికిమాటికి జాకవైచెడికి

● ఒనరిచినట్టి దేదో జయమొందిన నెక్కుటి; నిష్కలంబులై

చనినవి యించుకంత కొనసాగనివెన్నియొ యున్న మూలమే

మని యనుకొడు కర్తజన నాంతరకర్మము నెంచడిశ్వరా ! 36

చ. అనుకొనినట్లు లభ్యమొనస్సె నరుండు ప్రయోజకుండ నం

చనుకొను; నిష్కలంబున నయ్యది వైవముమీఁద మోపెనుకా

గనబడుడైల దైవ మటు కల్గినవేళలఁ గానినాశ్రితుల్

కనబడువయ్య న్నేహితుడై కాక విపత్తుల నన్యు డీశ్వరా 37

చ. చెక్కుముకిరాతి నిన్నుగొని చేడ్చడఁగొట్టిన నగ్నిరేణువుల్
చకచకదీప్తిరాలిపడు సాధులకుం గడగండ్రతాఁకునన్
దికమకకల్గినన్ మదిని దివ్యమహాద్యుతి రాలు విస్ఫులిం
గకములు యుష్మదీయములు కప్టతమస్సు తొలుగనిశ్వరా 38

పరమార్థము.

చ. మెఱుమువలెన్ దళుక్కని నిమేషములోన నడంగు జ్ఞానమా
యెఱుకను గోచరించు మునుపెప్పుడు దోషగరానిమార్గమ
తత్తీని వినంగనాను నినదబాకఁజెద్దియె దానినేవచిం
చిదివిబుధుల్ శ్రుతిస్మృతులచే బరమార్థములంచు నీశ్వరా 39

చ. ధనము గడించినందుకు సధర్ముడు కావలె, నింత సుషుగాఁ
 దినవలె, నింత పెట్టవలె దిన్నది యైహికసౌఖ్యమిచ్చుఁ బె
 ట్టినయది ముందుమార్గముగఁడించు నడఁ పరమార్థమన్నఁ బు
 ట్టినదిమఱెందు కట్టిదిగఁడించి తరింపనుగాదె, యీశ్వరా !

40

ఉ. కోరికలేక యేపనియుఁ గోరి యెనర్చెడు వాడు లేడు నే
 కూరెడుసంచితార్థములు కోరఁగఁ గోరఁ దదేకదీక్షగాఁ
 జేరుఁబరోపకారరతిఁ జిత్తమునకా; బరమార్థమబ్బు; నా
 దానిని బడ్డఁగోర్కెల్లకు దానియె కన్నడఁ బోవదీశ్వరా.

41

మనస్సు

- ఉ. చింతనమాది యెద్ది తనచిత్తమునం దభివృద్ధిగాంచునో
మనమునకద్దితప్పు మఱిమాటుపథంబు స్ఫురింపఁ బోవడే
పని కలవాటువడ్డ నదె పాపమొ పుణ్యమొ సేయు నందుకే
మనమున కాదినుండియును మప్పునలెక్కబరమార్గ మిశ్వరా. 42
- చ. గుఱిమది దేనిపైను సమకూరిచి లక్ష్మముగాఁగ నద్దియే
మఱిమఱి చింతసేయ నిజమానసవృత్తికి స్థిరమబ్బు సు
స్థిరత మనస్సుకబ్బు నెడఁ జేసినచేతకు వృద్ధికల్గు; తే
గుఱు నది నాటనూటనిను గోరి భజించెనువారి కీశ్వరా. 43

చ. ప్థిరుడగునట్టియూతనికిఁ జిత్తము చెప్పినట్లుల్ చెలంగు నీ
 స్థిరునకు నన్ని యన్ని యని చెప్పఁగ శక్యము కాని త్రిప్పలే
 తురగము చిత్త మెట్టా పడదొబ్బెడు వేమణియున్నఁ గల్గెమున్

దొరకడు పట్టుదప్పినను దుర్లభమా మణిపట్ట నీశ్వరా. 44

ఉ. పట్టుగ మంచికార్యమను బట్టి యొనర్పఁగఁ బోవు నప్పుడ
 ట్టియును లాగు నీమన స దేమివిచిత్రమొ తప్పత్రోవలక
 బట్టి చరించు చున్నయెడఁ బగము లెన్నిటిఁ బోసి లాగినన్
 బట్టిన పట్టు వీడ దిదిబా గిదియొగని చూడ దీశ్వరా.

45

చ. వినుగ వినుగ విన్నయవి కినుల కెక్కెడు కెక్కి జీరమై
మనమునఁ బట్టుభావములు మాటల కెక్కెడుఁ; బల్క-బల్క-
కొనునవి కార్యరూపమును గోరినకోర్కెలు కార్యరూపముకా
గనిన ఫలాగమంబెటులు గాంచవు కీకృషగాంచి యీశ్వరా ! 46

ఉ. పుట్టినయాహ పుట్టినదిపుట్టినటుల్ చను గొన్ని చోట్లఁ బై
మెట్టున కెక్కి మాటలకు మీఁద నడుగును గొన్నిచోట్ల న
ట్టును గొంతయైన తఱివాఁగెడు నింకను గొన్నిచోట్ల జూ
పట్టుదు మేలికార్య మొకపట్టునఁ బూరిగనైన దీశ్వరా. 47

ఉ. ప్రాణములన్నఁ దీసి ప్రతివానికిఁ జూడఁగ రోత యెందు కి
 ప్రాణమటన్నవానికిని బ్రాణమువాయుట యన్న గిట్ట దే
 మానొక్కొ ముందుమాట యని యప్పటి కున్నది వీడనెల్ల రి
 మానసవృత్తి యట్టిద దిమార్పఁగ నీవె శరణ్య గూర్వరా. 48

అంతరాత్మ.

చ. అంత్రానరాని కార్య మెది యైన నెనర్పఁగఁ బోవునప్పు డే
 మనుజునకైనఁ దొల్లొలుత మానస మందును నేనొ కూడదా
 పనియని చెప్పఁ దేవునిది పల్కది దాని నతిక్రమించి చే
 నినయెడ నెక్కమాలు మఱి చెప్పదదే పరమాత్మ యీశ్వరా. 49

చ. సునిశితమైనకత్తిగొని సాంపుచెడం గొఱగానివస్తువున
దునుగగగఁ జేయ మొదగుఁ జనున్ గలవాఁడియశేష మంత నా
పని యది సేయఁ బోదు; మఱి పల్కఱునూఱినఁగాని వాఁడియే
కన్బుడబోవ దట్టిదియె జ్ఞానము ధర్మనియంత యీశ్వరా. 50

దుర్వృత్తి.

ఉ. తీట్టిన నూరకుంట జగతిన్ గఱు - దుష్కర మెంతవానికిన్
బుట్టక మాన దల్క - వెలిబోవున దప్పడె శ్రీఘకొప్పకిన్;
అశై యడంగియుండుఁ గుటిలాత్ములకద్దిప్రశాంతుతాదురే
యట్టి దురాత్ములెట్టి పనికైన సమర్థులు వార లీశ్వరా.

చ. 'కుమతుల ధుష్ప్రయత్నములు గొబ్బిన సాగు ఫలింపవట్టి
 శార్యము లెప్పుడే నెనర్చ నమలాత్ములు పాతక మాటకుండఁ బా
 పము లిఁకఁ జేయకుండ ఫలభంగ మొనర్తువు సజ్జనాల్లికిన్ ;
 సుమతులు నీకుఁ జుట్టములె సుతయుఁ బైఁ బడ నీయవీశ్వరా. 52
 చ. నిరతము పాపకార్యములు నెమ్మి నెనర్తురు నీచులెన్నియో
 దొరలవు. పైకి సజ్జనుఁడు దొంగతనంబుగఁ గాదు కూడ దం
 చరసి యొనర్చ నేదియొ బయల్ పడునప్పుడె తెల్లబట్టపై
 వఱు కళంక మింతయునఁబైకిఁ గనంబడుఁగాదె యీశ్వరా. 53

ఉ. అందఱుగూడఁ గన్నడుదు రార్జనచేసినవిత్ర మెల్ల నా
నందముగా భుజింపఁగఁ; గనంబఁజఁ దొక్కఁడు కూడఁగవ్వముల్
వైందెడువేళ; గన్నడకపోయినఁ బోదురుకాక; తిట్టిపో
యఁదొరకొందురార్దుడని యత్తఱి జాలి దలంపఁ కిశ్వరా.

54

ప్రపంచరీతి.

ఉ. మొచ్చెద కి శరీరమును బ్రీతిగ లక్షలు పెచ్చపెట్టి య
ర్చించుట కన్నిహాత్యునకొ వృద్ధికొ పీనుగుపెంటనేతకొ
యెంచరు మెంచ నాల్గ్గఁ నది యెంతకృశించినఁ బెంచుత్రోవఁ జూ
పించినఁ జూడఁబోరు; పయిపెచ్చది పీచ్చి యటందు కిశ్వరా. 55

చ. మనసుఁ గరంచి శోకము నమంచితలీల నటంప నాటకం

బున నది గాంచి శోకమున మున్గఁగఁ బ్రేక్షకు; లొక్కఁ డాటనే
ర్పని యది మెచ్చి సంతసిలు; నాతనిఁ దిట్టచు వానిఁ బిచ్చివాఁ
డని నగునట్లు లాటబిడుకన్నతని న్నగుచుందు రీశ్వరా. 56

ఉ. ఆలిని బిడ్డల నిొడిచి యాటలపాటలలో మునింగి యే
వేశను నింటిమాటఁ జెవిపెట్టనివాని మనుష్యుఁ డందురే
యాలును బిడ్డలుం బ్రదుకులాటలుగాపైకొ మూలమెన్న కా
జోలికిఁబోక తిమ్మరెడుశుంథల నేమన వచ్చు నీశ్వరా. 57

హో కా ను భ వ ము

౩౮

ఉ. క్రుంగునుమానసంబు ప్రతికూలఫలాబు లభించుపట్టునన్
బొంగును గోరుకొన్న ఫలములే సమకూరెనువేళ నెప్పు నా
క్రుంగును బొంగుజిత్తుమునఁ గూడకయుండ సమత్వబుద్ధి ని
ల్వంగలదేని నీదు పదభక్తికిఁ ద్రోవ లభించు వీశ్వరా.

౪౪

చ. పొగరుగనున్న వేళఁ గడు పుల్లనికాయయుఁ బల్కఁబాటి తా
నాగడిననెన్నఁ దీయఁబను, నీపదభక్తి లభింపనట్లులే
పొగరణగుంగదయ్య యికపుట్టదుబుద్ధి ప్రపంచమందు మి
థ్యగఁగనిపించు నీషణములన్నియు దాని నెసంగు మీశ్వరా. ౪౫

ధ్యానము.

మ. నిను ధ్యానింపఁ దలంప వేతా తలఁపుల్ నిండున్ మదిన్ భూమి నీ
తను వెన్నాళ్లు నటించు నశ్వరము; నీతత్త్వంబు నెవ్వండు గ
నొన శక్తుండగు నాతఁ డొక్కఁడుః నిన్నుం బొంద నరుం డతం
డనవద్యుండు తదీయవర్తనమె భవ్యంబెన్న సర్వేశ్వరా. 60

మ. నిను ధ్యానింపని నీచునిం దరికిరానీ రాపులున్ జట్టముల్
గనుగ్రేవన్ గనఁబోరు దిక్కు దెసయున్ గా చండతండతమున్
గను దైన్యంబున నీదుభక్తి భవరోగంబుల్ దొలంగించు ము
క్తినిజేగూర్చునఘంబుదూల్చును సుఖాభి దేల్చు సర్వేశ్వరా. 61

చ. తలఁచినయంతమాత్రమునఁ దత్తణమే మది వచ్చి నిలువే
 నిలుపఁగ లేదు నెమ్మదిని నిశ్చలత నిడుదుఁ జిత్తవృత్తికేన్
 నిలుకడలేదు నిల్కడకు నీకృపదక్కఁగ ముమలేమ నీ
 సలలితసత్కథామృతము చక్కఁగఁ గోల్పిఁగదయ్యి యీశ్వరాదీ
 మ. కరుణాసాంద్ర జగచ్ఛరణ్య నత భక్తవ్రాతకల్పదుమా
 నదులున్ నిరదులున్ దపోధనులచెతఁ జేరి నీయున్నిచా
 పురయన్ జూతురు మృత్యువుఁగెలిచి వా రమార్గమున్ యోగవి
 స్ఫురణాఁగాంతురు నీదు సేవనుగదా మోక్షంబు సర్వేశ్వరా. 63

మ. ఒకడా స్వరసుఖంబుఁగోరెడు మెకం దుత్తాహమంబొందు నై

హికవిఖ్యాతికి లేదు శాశ్వతసుఖాబిందెందునన్ జన్మతా

రకమామోక్షముగల్గు భక్తి నిను నారాధింప నానందదా

యకమా నీయమలాంఘ్రిసేవ యదె నిత్యానందమా నీశ్వరా. 64

మ. మతకర్తల్ మహితాశయంబు లను సన్సారంబులన్ జూపి స

దర్శి బొమ్మొందురు నీకృపంగవక మోక్షాబబ్బునే దుఃఖముల్

హతమార్పంగ నఘంబుదూల్చ నిల సర్వానరముల్ వాప నా

కృతిశూన్యండవుఁ దాల్చు వాక్యతుల నెన్నే నిచ్చమై నీశ్వరా. 65

మ. నినుశేవింపనివాడౌ దుగళు యగు, వాని గన్నగోపంబె నీ
 కనఘా! నీకడఁ గోపమున్ బగయులే; వాపాపి శిక్షించుశా
 సనపశానయ్యది; సూక్ష్మస్థితానికేక్షామాత్రచైన న్నినుకొ
 గనినన్ బోలెచెదు; నిన్నుఁబూర్ణముగఁ గన్నాక్షేరు ? సర్వేశ్వరా.66
 చ. కలరు ప్రపంచమిందు మత్తకర్తులు పండువేలు వారిశ్రో
 వలు తలక్రిందుత్తోవలుగ వర్తిలు సుత్రయుఁ బోల్కి లేవటల్
 విలసిలు; నెంచిచూచిన విభేదములన్నియు బాహ్యవృత్తులన్
 వెలసేనుఁగాని భక్తికిని నీతికిఁ గలువె? భేదమిశ్వరా.

ప్ర. హరిహరులన్న భేదమెపుడాదిని గల్గెను ! మూలకారణం
 బరయఁ బ్రవృత్తిమార్గ మొకఁడు నివృత్తి పథంబువేతొకం
 డామర లేదు రెండిటికి నదియు నదియుఁగూడ ముక్తికిం
 దెరువులే భేదమెంత రివని జెడిపోదురెఱుంగకీర్తరా.

68

విగ్రహారాధనము

ఉ. ఆకృతిలేనివాని మది నైనను భావనసేయుటే కియన్
 జేకులు నేగుణంబునుఁ జిత్తమున నిలుపంగరూప మే
 యాకరవకాట తద్గుణము లాకృతిశూన్యములౌట నవ్వి య
 స్తోకముగాఁగ నున్నతని స్తోత్రముసేయఁగ నిల్పి కీర్తరా.

69

భగవద్గీతామ.

ఉ. నుందరవస్తువేదయినఁ జూచినయంతనె యంతరంగ మా
 నందముమొందు, నే మచి యనఁ భవదాక్రమిలోపశూన్య మా,
 నందము లోపశూన్యతగదయ్య ! యదెంతగనున్న నంత యా
 నందము, హర్షసత్కళ యనంగను నీవెగదయ్య ! యీశ్వరా ! 70
 వ. తనదు మనంబెఱుంగు నుచితజ్ఞానిఁ గాంచి కపీశుఁడెంతయుఁ
 మనమున సంతసించునటుమాదిరి నే భవదక్షరత్వముం
 గని యలరాదు జీవులను గన్పెని వారలతోడనైకక్యమై
 జననము కల్గినందుల కెసంగు ఫలంబు మొసంగు దీర్ఘరా ! 71

చీ. పదుగురుగూడ దుఃఖమునఁ బాల్కొనఁదగ్గెడు దుఃఖభారమాఁ
 పదుగురుకూడనుండిన నపారమగు నుఖసన్నివేశముల్
 పదుగురుగూడుచోటఁ గనవత్తువు హర్షమయుండవీవు, ఏ
 చైదవినచోట హర్షమునకుండునె సుతయు లోప మాశ్వరా! 72
 మ. నిజసామర్థ్యమునక సమస్తజగముల్ నిర్మాణముంజేసి త
 త్ప్రజల నాటకపాత్రలక బలె సముద్యల్ల నాడించి స
 ర్వజనాతీతవిచిత్రచిత్రిత జగద్రంగస్థలిం ద్రిప్పు నా
 త్రిజగన్నాటక సూత్రధారు డెవఁ డాదేవుండ ఏ వీశ్వరా! 73

● లోకానుభవము

శా. నీకంటె బరమస్వతంత్రుడవని తేడంచు వాక్కుత్తు రా
వాక్కుల్ మిథ్యలటయ్య ! దాసులెడ నీవర్తించు త్రోవల్ గనన్
నీకంటె బరతంత్రుడవ్వెడును లేనే లే డనన్వచ్చుగా
నీకుండన్నజ్ఞిలేదె వారి మదులందే తక్కుజ్ఞోటిశ్వరా !

74

పురాకృతము.

ఉ. మ్రొక్కులు నీకుఁగావలెనె ? మోక్షమొసంగఁ నీవుకర్తవే ?
చిక్కులు నీవుపెట్టెదవె ? చిత్తము నీవు గలంచువాడవే ?
యెక్కడిదో పురాకృత మదేడదో మూలమెఱుంగరాని దీ
చిక్కుల కెల్లర యదె, చిత్తము త్రిష్టులఁబెట్టు నీశ్వరా

75

ఉ. పేరు, పోలిక, వచ్చినది, పెద్దటికంటునఁగాదు, ధీబలో
 ధారణ చేతఁగాదు, సముదారగఁగోన్నతి చేతఁగాదు, దు
 ర్వారపురాసుకర్మపరిపాకముచేత లభించు దానినె
 వ్వారునుమిరసేర రె దివచ్చిన దాననె వచ్చునీశ్వరా ! 76

చ. ఘనుజున కొక్కరీతి; యది మార్పఁగబ్రహ్మతరంబుగాదు, పో
 గనమునందె యేర్పడును గాఁగలవానికి మూలబీజముల్
 తనదువివేకసంపదల దానిమరల్పఁగ నెంచుపాజ్ఞఁడె
 తని సవరించుచున్న మొదలంట నశంపదు నైజమిశ్వరా ! 77

- ఉ. ఎచ్చటనుండు వీపు? గన నెవ్వరివాడవు? నిన్నుజూడఁగా
నిచ్చజనించునేని యెటకేగవలె? నిను గొల్చువారికి
వచ్చెడిదేమి? నిన్నుగొలువంగలవా రెటువంటివార లే
మిచ్చిననీకుఁ బ్రీతియగు నేర్పడఁ దెల్పఁగదయ్య! యీశ్వరా! 78
- ఉ. అంతటఁగూడనుందువట, యాదావాడవు నీవెయంట నీ
యంతటివారిజేయుదట, యాశీతులఁ దరిజేర్తువట య
యత్యంతవినిర్మలాత్ముల, సహస్రముఖులు గాతువట, యా
ద్యంతము లెట్టివో యెఱుంగవంట నిజంబెఱిగింపుమిశ్వరా! 79

చ. మృతిని మదిందలంచి యెవరేపనిజేసినఁ జేయుచుండినన్
 గతియుఁకలేదు దుర్గతికి, కానివి యైనవి యేమిచేసినన్,
 బ్రతుకిదిశాశ్వతంబనెడి భావముచేగద, యద్దిమాటి, శా
 శ్వతమిదిగాదటన్న నిశవంకరమార్గములెందుకీశ్వరా !

80

ఉ. చచ్చిన నొక్కమాటు మఱిచత్తురె ? చావన నేలభీతిలన్
 వచ్చును, రాకమానదది వచ్చెడివేళకు రుద్రుడొడిగన్
 జచ్చిన నెచ్చిన న్నదికి నచ్చిన కార్యముసేయ రేహాళో
 చచ్చిన వచ్చు స్వర్గము; యశంబు ఫలాగమమైననీశ్వరా !

81

లో కా ను థ వ ము

మ. ధనమే దేవత లోకమంతకును; దద్దాసానుచాసత్వమే

జనులేవేళల జేయుచుండినను, నేచందంబునక జేసినక

జననంబెందులకో! యదెట్లమరునో! సాఫల్యమిజన్మ కే

పనిచేగల్గునె! దానిమాటయె దలంపక బోరు సర్వేశ్వరా! 82

ఉ. అప్పగవేసితామెరుల నార్జినిబెట్టెద ర ప్పడిర్ప నా

యప్పులవానికిక జననమందెద రల్పవయస్కులొడు కా

నప్పిడనార్జియేలనిన నాసవిడం డతడప్పువోయినన్,

ముప్పిది యాసదోసమున మూడినదా, సయనరమిశ్వరా! 83

ఆ శ.

- ఉ. అసనిరాశఁజ్ఞానయెడ నన్నియనరము లున్నశించు నే
దోసముకూడఁ బైబడెడు; దోసమునేయ సశించు బీజమే
యాస నశింప నీజగతి యందలి భ్రాంతి నశించు నందుకే
యాసలదుగ్గింతురాత్మసుఖముదఁగఁగోరు మహత్ములీశ్వరా ! 84
- చ. కనకము కాంతయన్న యవి గల్గునురెండు మనంబు ద్రిప్పఁగన్
గనకము మీఁది యాసవిడి కానలఁ జేరఁగవచ్చు నెట్టులో;
కనకపుటాసకన్ననతి కష్టముకాంతల యాసవీడుటల్;
గననివి రెండు వీడినను గాని లభింపదు మోక్షమీశ్వరా ! 85

ఉ. దానమటన్నమాట చెవిఁ దాఁకినయంత నె యెంతవానికిఁ
బ్రాణము వోయినట్లు గనుపఁజెడు; కాలుని బంటపోలికఁ
గానఁగనాదు రాపనులకై తలపెట్టెడి వారలెల్ల రీ
దానము ముందులోకమున దాఁపఱికఁబని చూడరీశ్వరా ! 86

ఉ. దండుగ కెంతసామ్యమైన దాఁకుక యిచ్చెడు తెచ్చుఁజేత తే
కుండిన, సంచినిండ భనమున్నను దమ్మిడియైనఁ బైకి రా
కుండెడు భర్తమన్న మనసాప్పదు; దండుగ కిచ్చి చెప్పుకొ
కుండెడు; జాటుచుండు ద్రాణమో కణమో యిడి భర్తమిశ్వరా !

ఉ. ధర్మము పేరిట జనునధర్మము పేరన లేదుదానికే
 కర్మముగాని ధర్మమును గాదని చేసిను జెప్పుచుండురా
 ధర్మముపేరె వక్రగతి దానిమరల్చి యిదొండుచాలదే
 ధర్మము చేయఁగాఁదగు నధర్మము కూడ దనంగనీశ్వరా !

88

మాతృదేశప్రశంస.

మ. తనదేశంబును దన్ను గన్నజననికా దాత్పర్యసంయుక్తుడై
 గనుఁగోడెవ్వడతండు మానవుడనంగా వచ్చినే తల్లి యి
 చ్చిన దీదేహము, తల్లిదేశమవనికా జీవంబులన్నిల్పఁ గో
 రినదెల్ల దయసేసి వీతి మఱువకా శ్రీలుండు నెట్టిశ్వరా !

89

మ. ఇది నాకున్నది, యిది లేద నెదుపల్కే నామనుకో లేక సు

పదలెల్ల దులఁదూఁగుతల్లి క్కలెశ్వర్యంబులుకో వోయె; యో
గదశల్ మాత్రెను, దాస్యవృత్తి యొదవెత్ గారాగ్రహవాప్తి యు
య్యో దుడికో; బుత్తులు శత్రులై యిడిసివేడిక్కు సర్వేశ్వరా!

చ. ధనమున కాసఁజెంది తనుతల్లిని, సాధిని, దాస్యవృత్తికి

బనుపుడటన్న సిద్ధపడు పొనిసలుకో గలవారలిప్తు, మా

జన్మనిక మానవహనియని నైఁవఁగఁ జాలఘటన్న వారి బా

దెనుబడఁదొోయఁ జూచెదరు; దిక్కి-క్కనెవ్వరు తల్లికీశ్వరా! 91

ఉ. బుద్ధెలనుండే దల్లియనుభావ మొకింతయు లేదు, తిందు రా
నందముగా లభించెనని నవ్వపదోన్నతి; చాస్యవృత్తి నే

యునుమటందు రెప్పుడు మహోన్నతియొద్దియె యందు రర్థ మే
యందురు లోకమెల్ల బరమాత్మ మెఱుంగ రభాగ్యలీళ్వరా! ౧౨

ఉ. ముంద్రోక్త డెవ్వఁడోనడువ ముక్కుచు మూలుదు వెనక్నేగువా
రుందురు కాని ముందు పున నుండఁచు నూటికిఁ గోటికొక్కడు
ముందుగ నేగ నేమగునె మొప్పమటఁచు దలంచి పోవలే
మందు రదేమొకాని భయ మన్నిటి కశుగదయ్య ! యీశ్వరా !

చ. భలిగల నీట చేట దిగిస్తానముసేయ మనస్సుజంకు; లో
 పలదిగుదాకనుండునది, స్వార్థము పీడి పరోపకారముం
 జలుపగఁ బోవుచో మనసు జంకుట సాజము, సాహసించి చే
 గలయది చేయుఁ గాఁగలుగు కార్యమదేయగు నెవ్వొయిశ్వరా !

ఉ. వాఁడును వీడు వచ్చునని వచ్చినదాకను గూరుచున్నచే
 నాఁడును సాగదేపనియు నమ్మిపదార్థము స్వార్థమటై వె
 న్నాడకదైవమే గలఁ డటంచుఁ ద్రిశుద్ధిగఁజేసినపై యే
 వాడను గార్యసిద్ధియగు వమ్మగునే నిను నమ్మ నీశ్వరా !

౪. ఒకమతమున్నచోట మఱియొక్కటి నిల్వదు; నిర్భయుండునో
 వికలత చాలంగలి పగవీసరిల్లు మతమెన్నిరూపులక
 బ్రకటితమైన నొక్కడను భావము భారతభూమియందె గా
 కీక నొకచోట నున్నదె యనేకమతంబుల కైకమిశ్రరా ! 96

ఉ. కాలము సేయుమార్పులను గాంచంగ నేరరు చెయుచుండునే
 వేళకు నేది కావలెనె వేళకొలందిగ నది, చేయఁగాఁ
 జూలఁడెవండుకాని కొనసాగదు కాలము గూడకుండినన్;
 కాలముసేయఁ దామని యొనర్చితి మందుచుచోకు లీశ్వరా. 97

- ఉ. మనసాకపట్టున నివనదు, మాటలతోఁ బనిసేయ నెదియున్
జనువుననో భయంబున నె సన్నిహితం బొనరించుకొన్న నే
పనియును జేతకాదనదు భారము గీరము చూడబోదు, ఉ
వ్వనఁ జనునిష్టమైనయెడఁ బూర్తిగఁజేయఁగ సర్వవిశ్వరా. 98
- ఉ. బానిసవృత్తి చేసికొని స్వరమున న్నసియుచు కన్నమే
తానరకంబె సేచ్చగను నచ్చట రాజ్యము సేయ నబ్ధివన్
దేనికి స్వేచ్ఛ? తుచ్చమగు దేహముకా?—యమలంపుటాత్మకా?
కానరు ముందుసౌఖ్యమును గాంచెద రెప్పటిదప్ప డేశ్వరా. 99

చ. పురువుల గుంటలోనబడి పొర్లుచు నందుననేమి సౌఖ్యముల్
 వఱు సత్తుచు నెంచెదరు వారవి. పుర్వులటంచు నెంచరో
 పురువులువాగు గూడ నొకపుట్టువె పుట్టిగో? సౌఖ్యమన్నదే
 యెఱుంగరో? చూడ హేయమగు నీజననస్థితి సర్వమిశ్వరా. 100
 ఉ. ఆసల వీడకుండఁ గలయారనమున్ దృజియింప కుండ సం
 త్రాసము జెందకుండఁ జిజదారసుతాదుల వీడకుండ, సం
 న్యాసము నందకుండఁ దమప్రాణము లర్పణసేయకుండ నా
 యాసముగా స్వరాజ్యస్థులి మబ్బునె? త్యాగములేక యిశ్వరా.

చ. ఆనందము నల్లకన్న నిజమాడుట చుల్కన లోకులెల్ల నీ
పనిసులభంబుగా నెనరుపం దగి నట్టిదె, యితమాత్రపుం
బినికి త్రిశంకుపట్టిని బ్రపంచ మహోయని పల్కనేల? యీ
పనియును జేయు వాఁడీట నెవండును లేమిని గాదె యీశ్వరా. 102

చ. గడచిన దానికై వగచి కార్యముపట్ల నిరాశఁజెంది వె
న్నడు గిడుచుందు గజ్జ; లేదో యైనది దాని విచారమేల; చె
డ్పడుచు మోలఁగినకా ఫలము పాటగునే యని ప్రాజులెప్పుడు
దడయక ముందు యత్నము నెనరుదు; కార్యము వీడరీశ్వరా! 103

చ. దినములు చాలనప్పుడు పదింబదిగా నెనలేని కష్టముల్

మనుజునిమీఁద వచ్చిపడు; మబ్బు వడి న్విడిపోవు నట్లుగా

దినములు ముచ్చిపైన దురదృష్టములెల్ల దమంతనే దొలం

గును; శుభముల్ చెలంగు; నవి కోరినయట్లు మెలంగ వీశ్వరా

ఉ. లోపము లేన్నుచుండు దనలోపము గమ్మకొనంగ లేనివా

రోపణ జేసి యన్యునకు; శ్రోత్రియు నట్లునటించుచుండు; జా

పోపడు దురన్జనుండు; గుణమున్న గనం డధికుండు తుల్యుడు

దోషుడు వానికెందు దనదోషము దాగని యెప్పు డీశ్వరా ! 105

చ. తనమడి నెట్టిభావములు దాక్కొనునో యటువంటి వానినే
కనుట స్వభావమిదిగో గాని మనంబులు కాని వాని నే
కనుగొనుచుండు నైనయవి గన్గెనునైనవి; కానివానిని
గనవు; గుణంబు దోషమును గాంచ మనస్సే ప్రధాన మిశ్వరా!

ఉ. అదిగదయ్య పౌఖ్యముల కన్నిటి కాత్మసుఖంబు దాని మో
తాదున కింతకింతయని తగ్గును హెచ్చునులేదు, హెచ్చుగా
బోదు తిన్ననొనన్; విషయమోహ సుఖంబుల కెచ్చుతగ్గుగా
రాదు; ప్రమాణము నిడునఁ బ్రాణముమిదిగి వచ్చు నీశ్వరా. 107

ఉ. విఘ్నములంచు వానికొక పల్పధిదేవతయంచు, కార్తీని
 ద్విఘ్నలయంచు; విఘ్నపతి వేడుటయంచొక నేమమున్నదే
 విఘ్నములేల కల్గు నిను వేడెడివారికిఁ గావె సర్వదో
 షఘ్నుడవోపు నీమహిమ జాటఁగ వేత్తోకఁ డడై యీశ్వరా! 108

చ. ఇసుమును బుచ్చదారయును నేకముగాఁ గలియంగ శర్కర
 మెసవెడు చీమయట్లు గుణమేగ్రహియించెడు సజ్జనుండు నీ
 దెసఁ గనుఁగల్గువారికి మదిన్ గనుపట్టను దోసమెదియున్
 గునుమమునన్ మరందమును గోలు మధుప్రతమెప్పు నీశ్వరా! 109

లో కా ను భ వ ము

ఉ. హూణశ కాన నిర్వదికి గొక్కటి తక్కువయైన నూలులున్
బెనికనిర్వదైన పయివత్పరమందు ద్విలీయమాసమం
దేనిదిపూర్తి చేసితిని నెప్పటి భావము లపుగూర్చి లో
కానుభవంబుచేర. నుకయబములో నపువత్పూ డేశ్వరా.

110

ఉ. ఆయత తల్లప్రగడ మహాస్వయ సంజనితుండు లత్యీ నా
రాయణ ముత్రిదత సుతుఁడౌ చినచేకటరామమంత్రికిన్
శ్రీయుత లచ్చమాంబకు జనించిన యగ్రసుతుండు సూర్యనా
రాయణ కాన్కా నీకిది సమర్పణసేసి గ్రహింపు మీశ్వరా. 111
మొదటిభాగము సమాప్తము.

మూఢమింకఁగము (ప్రథమభాగము)

0—2—0

రాధారాణి

0—4—0

దాదారాయనారోజి

0—1—0

విశోదని (రవిప్రదనాథరామకుమరెయ్యనకు తెలుగు)

0—12—0

ప్రథమభాగము.

ద్వితీయభాగము

1—0—0

అంశేయులు జాతిభేదములు

0—2—0

అంశేయులు చరిత్రభేదములు

0—2—0

మూఢారాయ

0—1—0

సాంధ్యస్వప్నము

0—8—0

భాగి నేయవియోగము (పద్యములు)

0—2—0

నోకానుభవము (దేశభక్తి పూరితములగుపద్యములు)

0—4—0

భవభూతి—ఆయనపత్నిభావిశేషము (ఆంగ్లమునవ్యా)

యబడినది)

0—6—0

ఉత్తరరామచరిత్రము (మూద్రణముననున్నది.)

1—0—0

లక్ష్మీసరస్వతులు (పద్యములు)

0—1—0

హితాపసంహవిజయము (పద్యములు)

0—1—0

వలయువారు,

స ర స్వ తి భ వ న ము.

కొవ్వూరు, గోదావరీరము.

10249